

Nieuwe Rode Lijst Amfibieën en Reptielen

Na vijftien jaar is er een nieuwe Rode Lijst Amfibieën en Reptielen verschenen. Deze lijst volgt de langjarige ontwikkelingen van salamanders, kikkers, padden, hagedissen en slangen: welke soorten zijn bedreigd en welke niet? De nieuwe Rode Lijst is even lang als de vorige. Nog steeds worden 12 van de 23 soorten als gevoelig, kwetsbaar, bedreigd of ernstig bedreigd geclassificeerd. Zoals bij elke Rode Lijst zijn er winnaars en verliezers.

Reptielen

Vijf van de zeven soorten staan op de Rode Lijst. De grootste winnaar bij de reptielen is de **muurhagedis**; een zoonanbidder die van nature alleen in de gemeente Maastricht voorkomt. In de jaren tachtig dreigde deze soort te verdwijnen, met minder dan honderd individuen in Nederland. Dankzij herstel van leefgebieden én door opwarming van het klimaat is de populatie vertienvoudigd in aantallen. De soort heeft zich de afgelopen decennia, vanuit haar laatste bolwerkjes, bovendien weten uit te breiden naar diverse aangrenzende terreinen. De status is daarmee verbeterd van 'bedreigd' naar 'kwetsbaar'.

De grootste verliezer onder de reptielen is de **levendbarende hagedis**. De aantallen van dit meest algemene reptiel dalen elk jaar en inmiddels beginnen er ook gaten te vallen in de verspreiding. Deze soort kwalificeert als 'gevoelig' en de achteruitgang zet door. Ook de adder heeft het moeilijk, met name door versnippering van leefgebieden, verdroging en klimaatverandering.

Amfibieën

Zeven van de zestien soorten staan op de Rode Lijst. Onder de amfibieën is de

vuursalamander de grootste verliezer. De aantallen zijn in de afgelopen vijftien jaar met >95% gedaald en de soort is inmiddels 'ernstig bedreigd'. De vuursalamander is vrijwel weggevaagd door een oprukkende schimmelziekte (Bsal). Bovendien veranderen de kabbelende beekjes, waarin de laatste larven nog leven, bij stortbuien steeds vaker in wild stromende rivieren, waardoor de overlevingskansen sterk afnemen.

Sinds het dieptepunt in de jaren '80 en '90 zijn zeldzame amfibieën als de boomkikker, knoflookpad en geelbuikvuurpad bezig aan een comeback. Waar deze soorten voorheen als 'bedreigd' werden geclassificeerd, staan ze nu als 'kwetsbaar' op de nieuwe Rode Lijst. De **boomkikker** is de grootste winnaar onder de amfibieën; we weten inmiddels goed hoe we de leefgebieden kunnen herstellen en verbeteren. Op veel plekken is deze soort ook succesvol geherintroduceerd.

Ook knoflookpad en geelbuikvuurpad zitten in de lift, geholpen door herstel van leefgebieden, herintroductions en bijplaatsingen. Voor deze soorten is het herstel echter nog broos en niet overal succesvol. De positieve ontwikkelingen bij deze drie bedreigde soorten tonen echter aan dat provinciaal soortenbeleid en gerichte inzet van terreinbeheerders effectief is en duidelijk vruchten heeft afgeworpen.

Basiskwaliteit natuur

Elf van de 23 soorten zijn nog steeds algemeen en worden als 'niet bedreigd' beschouwd. Toch staat de basiskwaliteit natuur in zowel het landelijk als stedelijk gebied onder druk. Zo laat een veelvoorkomende soort als de gewone pad een opmerkelijke afname in aantallen zien op de overzetlocaties. Amfibieën en reptielen maken deel uit van de basiskwaliteit natuur. Hoge dichtheden aan algemene soorten

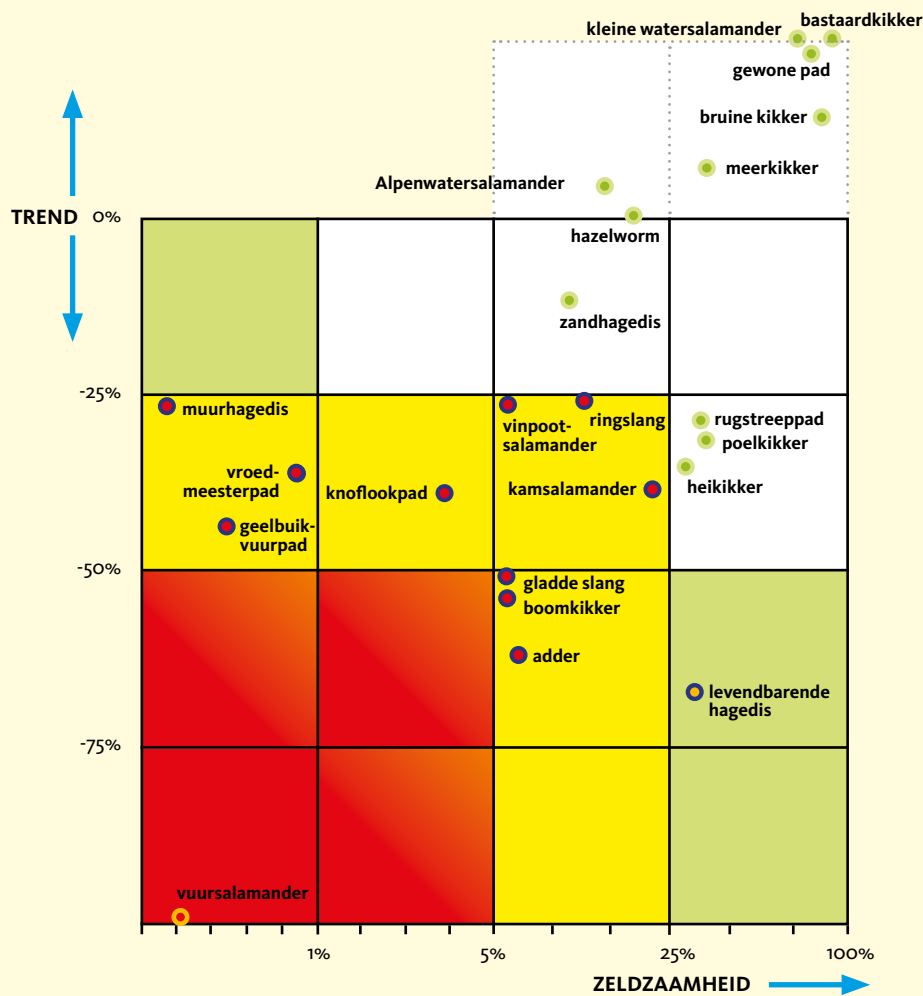

JH

JH

Indeling van soorten in het Rode Lijst-schema, gebaseerd op trends (sinds 1950) en huidige zeldzaamheid.

geven aan dat de kwaliteit in een gebied op orde is. Daarmee hebben amfibieën en reptielen een belangrijke signaalfunctie. In gebieden waar deze basiskwaliteit weer op orde is, kunnen ze dienen als stapelvoedsel voor tal van andere dieren én als onmisbare bestrijders van plaaginsecten.

Met de nieuwe Rode Lijst is het voor terreinbeheerders, vrijwilligers en beleidsmakers nu duidelijk welke soorten in de gevarezone zitten en wat daaraan ten grondslag ligt. Dit biedt mogelijkheden om beleid en beheer hierop aan te passen. De al geschetste positieve ontwikkelingen bij een aantal soorten laten zien dat gericht soortenbeleid succesvol kan zijn. Naast de aanpak van oorzaken van de vastgestelde achteruitgang blijft het belangrijk om de ontwikkeling van de Nederlandse amfibieën en reptielen te volgen. Dat blijft RAVON dan ook doen, onder meer via het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), in samenwerking met de vele gemotiveerde en deskundige waarnemers die deze soorten inventariseren en monitoren.

Legenda:

- niet bedreigd
- gevoelig
- kwetsbaar
- ernstig bedreigd

